

NOWY SŁOWNIK ORTOGRAFICZNY

dla
DZIECI

hipopotam

pszczółka

muchomor

drzewo

księżyc

wehikuł

żółw

Wydawnictwo Literat
ul. Łazienna 28
87-100 Toruń
tel.: 663933066, 885855159
e-mail: wyd.literat@lit.com.pl

Opracowanie:
Małgorzata Korczyńska

Ilustracje:
Paulina Sikorska

Konsultacje:
Anna Tatarzycka-Ślęk
Beata Guzowska

Skład i projekt okładki:
Jacek Mroczek

© Copyright by Literat, Toruń

ISBN 978-83-8260-390-3

ZASADY PISOWNI

Piszemy „ó”:

- kiedy wymienia się na „o”, „a”, „e”,
np. stół – stoły, wrócić – wracać, pióro – pierze;
- w zakończeniach wyrazów: -ów, -ówka, -ówna,
np. chłopców, klasówka, młynarzówna
(wyjątki: zasuwka, skuwka, wsuwka);
- w wyrazach, które trzeba zapamiętać,
np. góra, róża, ogórek, różowy, żółty, córka,
wrózka, królewna, wiewiórka, jaskółka.

Piszemy „u”:

- zawsze na początku i na końcu wyrazu
(wyjątki: ósma, ósemka, ówczesny);
- w wyrazach zakończonych na -uję, -ujesz, -uje,
-ujemy, -ujecie, -ują,
np. gotuję, rysujesz, budują;
- w wyrazach zakończonych na -un, -unka, -unek,
np. opiekun, opiekunka, podarunek;
- w wyrazach do zapamiętania,
np. wujek, trudny, reguła, okulary, muzeum,
kukułka, burza, bluzka, biurko, autor.

Piszemy „rz”:

- kiedy wymienia się na „r”,
np. morze – morski, starzec – stary, lekarz – lekarski;
- po spółgłoskach: p, b, t, d, k, g, ch, j, w,
np. krzyk, poprzez, trzec
(wyjątki: kształt, pszenica, pszczoła, wszyscy);
- w nazwach zawodów zakończonych na -arz, -erz,
np. kominiarz, żołnierz;
- w wyrazach, które trzeba zapamiętać,
np. orzech, rzeka, marzyć, rzodkiewka, korzeń.

Zapamiętaj wierszyk:

Wołała babka Tadka,
daj kawałek gnatka.
Prosiła jeszcze chrzan.

(Po pierwszych literach wyrazów tego wierszyka piszemy „rz”).

Piszemy „ż”:

- gdy wymienia się na „g”, „s” lub „z”,
np. można – mogę, mężny – męski, mażę – mazać;
- w środku wyrazów po „r”, „l”, „ł”,
np. drzeć, lżej, małżeństwo;
- w wyrazach, które trzeba zapamiętać,
np. żaba, straż, dyżur, krzyżówka, księżyc,
łóżko, mnożenie, nożyczki, żarówka, żelazko.

Piszemy „ch”:

- gdy wymienia się na „sz”,
np. mucha – muszka;
- po spółgłosce „s”,
np. schody, schorowany;
- na końcu wyrazów,
np. schodach, zawodach
(wyjątek: druh);
- w wyrazach do zapamiętania,
np. choroba, chmura, chleb, choinka, chudy,
zachód, wschód.

Piszemy „h”:

- gdy wymienia się na „g”, „ż”,
np. wahać – waga, druh – drużyyna;
- w imionach,
np. Halina, Henryk, Hubert;
- w wyrazach, które trzeba zapamiętać,
np. huśtawka, hałas, bohater, herbata, huk,
harmider.

Kłopotliwe samo **h**
Dość szczególną skłonność ma;
Lubi „hałaśliwe” słowa:
Huk, harmider, hałasować,
Heca, hurmem, hej, hop, hura,
Hola, horda, hejnał, hulać,
Hasać, halo, hop, wataha...
W tych przypadkach się nie wahaj!

Wielką literę piszemy:

- na początku zdania,
np. Kotek lubi mleko.;
- w imionach, nazwiskach i przezwiskach,
np. Jan Kowalski;
- w imionach bohaterów filmowych, literackich i postaci z gier komputerowych,
np. Kubuś Puchatek;
- w nazwach miast, państw, gór, części świata, mórz, rzek, jezior i wysp,
np. Tatry;
- w tytułach,
np. *Plastusiowy pamiętnik*;
- w nazwach ulic i placów,
np. plac Teatralny;
- w nazwach programów i sieci komputerowych,
np. Internet;
- w nazwach świąt i dni świątecznych,
np. Boże Narodzenie;
- w zwrotach grzecznościowych, użytych
np. w liście: Kochana Mamo!;
- w nazwach mieszkańców państw i przedstawicieli ras,
np. Polak.

Małą literę piszemy:

- w nazwach dni tygodnia, miesięcy, okresów kalendarzowych,
np. czwartek, luty, wiek;

- w nazwach stron świata,
np. zachód, południe;
- w przymiotnikach utworzonych od nazw miast, państw, kontynentów,
np. krakowski, polski, europejski;
- w nazwach mieszkańców miast,
np. torunianin.

Przeczenie „nie” piszemy osobno z:

- czasownikami,
np. nie kocham, nie biegałem, nie rób
(wyjątki: nienawidzić, niedomagać,
niedowidzieć, niepokoić);
- przymiotnikami w stopniu wyższym i najwyższym,
np. nie lepszy, nie najgorszy, nie ciekawszy;
- przysłówkami w stopniu wyższym i najwyższym,
np. nie lepiej, nie najgorzej, nie ciekawiej.

Przeczenie „nie” piszemy razem z:

- rzeczownikami,
np. nieuwaga, niechęć;
- przymiotnikami w stopniu równym,
np. niezły, niedobry, niekolorowy;
- przysłówkami, które pochodzą od przymiotników,
np. nietrudno, nieśmiało, niedobrze.

A

abażur – tego abażura lub abażuru, o tym abażurze, tych abażurów

aerobik – tego aerobiku, tym aerobikiem

agrafka – tej agrafce, z tą agrafką, tych agrafek

akacja – tej akacji, tę akację, tym akacjom

aktualny – aktualnego, o aktualnym

akurat

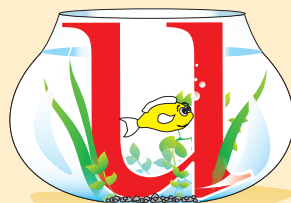
akwarium – tego akwarium, tych akwariów

album – tego albumu, tych albumów

andrzejki – tych andrzejek

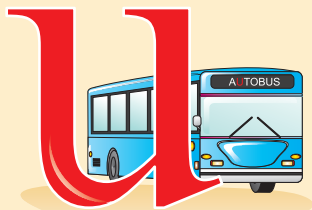
aptekarz – tego aptekarza, ci aptekarze, tych aptekarzy

arbuz – o tym arbuzie, tych arbuzów

akwarium

autobus

architektura – tę architekturę, z tą architekturą, o tej architekturze

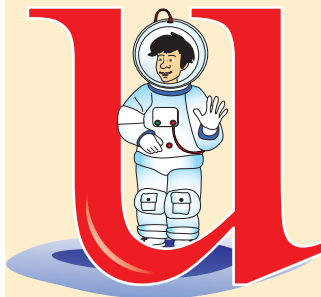
artykuł – tego artykułu, o tym artykule, tych artykułów

autostrada

astronauta – z tym astronautą, tego astronautę, tych astronautów

auto – tego auta, o tym aucie, tych aut

astronauta

autobus – tego autobusu, o tym autobusie, tych autobusów

automat – tego automatu, o tym automacie, tych automatów

autor – o tym autorze, ci autorzy, tych autorów

autostrada – tej autostrady, te autostrady, tych autostrad

auto

awaria – tę awarię, z tą awarią, tych awarii

aż

B

Baba-Jaga – tej Baby-Jagi, tę Babę-Jagę, o tej Babie-Jadze

babcia – tej babci, te babcie, tych babć lub babci

bać się – boję się, boisz się, boi się, boją się, bój się!

bagaż – tego bagażu, te bagaże, tych bagaży lub bagażów

bandaż – tego bandaża lub bandażu, tych bandaży

baśń – tej baśni, tych baśni

bazia – tej bazi, tę bazię, tych bazi

bażant – o tym bażancie, tych bażantów

bąbel – tego bąbla, tych bąbli

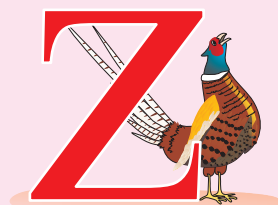
bejsbol lub **baseball** – tego bejsbolu lub baseballu, z tym bejsbolem lub baseballlem

Baba-Jaga

bagaż

bażant

e e

bęben

bęben – tego bębna, o tym bębnie, tych bębnow

biało-czerwony, biało-czerwonego

bieżący

biurko – tego biurka, tych biurka

biznesmen – tego biznesmena, o tym biznesmenie, ci biznesmeni, tych biznesmenów

bizuteria – tej bizuterii, tę bizuterię

blacha – tej blachy, tę blachę, tej blasze, tych blach

blisko – bliżej – najbliżej

blondyn – tego blondyna, ci blondyni, tych blondynów

bluza – tę bluzę, o tej bluzie, tych bluz

bliży – bliższy, najbliższy

błąd – tego błędu, o tym błędzie, tych błędów

bizuteria

bluza

Pisz **ą**, gdy wymienia się na **e**, np. **błąd** – **błędy**.

A
B

bochenek – tego bochenka,
tych bochenków

bohater – tego bohatera, o tym
bohaterze, ci bohaterowie lub
bohaterzy, tych bohaterów

bomba – tej bomby, o tej bom-
bie, tych bomb

Boże Narodzenie – tego Bo-
żego Narodzenia, o tym Bożym
Narodzeniu

bożonarodzeniowy – bo-
żonarodzeniowego, o bożona-
rodzeniowym

boży – bożego, bożemu

bóbr – tego bobra, o tym bo-
brze, te bobry, tych bobrów

Bóg – o Bogu, z Bogiem

ból – tego bólu, tych bólów lub
bóli

bramkarz – tego bramkarza,
ci bramkarze, tych bramkarzy

bródka – tej bródki, tej bród-
ce, tę bródkę, tych bródek

bóbr

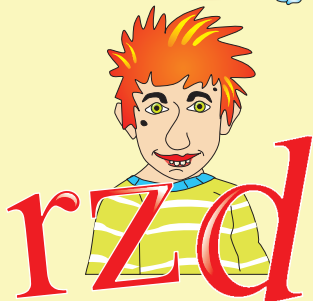
bomba

bochenek

bramkarz

brzydki**brzoza****brzoskwinia**

brud – tego brudu, o tym brudzie, tych brudów

brunet – tego bruneta, ci bruneci, tych brunetów

brzeg – tego brzegu, tych brzegów

brzęczeć – brzęczę, brzęczą, brzęcz!

brzmieć – brzęmię, brzmisz, brzmij!

brzoskwinia – tej brzoskwinii, tę brzoskwinie, tych brzoskwiń

brzoza – tej brzozy, tę brzozę, tych brzóz

brzózka – tej brzózki, o tej brzózce, tych brzózek

brzuch – tego brzucha, te brzuchy, tych brzuchów, o tych brzuchach

brzydki – brzydszy, brzydcy – brzydci

buda – tej budy, o tej budzie, tych bud

A
B

budyń – tego budyniu, te budynie, tych budyni lub budyniów

budzik – tego budzika, tych budzików

bukszpan – tego bukszpanu, o tym bukszpanie, tych bukszpanów

bułka – tej bułki, te bułki, tych bułek

bunt – tego buntu, o tym buncie, tych buntów

burak – tego buraka, te buraki, tych buraków

bursztyn – tego bursztynu, te bursztyny, tych bursztynów

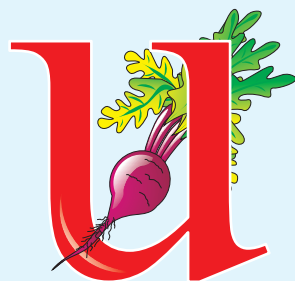
burza – tej burzy, tę burzę, tych burz, o tych burzach

burzyć – burzę, burzysz, burz!

but – tego buta, te buty, tych butów

butelka – tej butelki, tę butelkę, te butelki, tych butelek

bzdura – tę bzdurę, o tej bzdurze, tych bzdur

burak

burza

budzik

but

Pisz **u**
w końcówkach
-uje, np. **celuje**.

cebula – tej cebuli, te cebule,
tych cebul

cecha – tej cechy, o tej cesze,
tych cech

celujący

centrum – tego centrum, te
centra, tych centrów

cebula

chałupa

chaber – tego chabra lub cha-
bru, o tym chabrze, tych cha-
brów

chałupa – tej chałupy, tę cha-
łupę, tych chałup

charakter – tego charakteru,
o tym charakterze, tych charak-
terów

chętny – chętniejszy, chętni –
chętniejsi

chichot – tego chichotu, te
chichoty, tych chichotów

chaber

chips – tego chipsa, tych chipsów

chleb – tego chleba, te chleby, tych chlebów

chłodny – chłodniejszy

chłop – tego chłopca, temu chłopcu, ci chłopcy, tych chłopców

chłopiec – tego chłopca, o tym chłopcu, ci chłopcy, tych chłopców

chłód – te chłody, tych chłodów

chmura – o tej chmurze, te chmury, tych chmur

choć

chodzić – chodzę, chodzisz, chodź!

choinka – tej choinki, tę choinkę, na tej choince, te choinki, tych choinek

chomik – tego chomika, o tym chomiku, te chomiki, tych chomików

choinka

chłopiec

chmura

chudzielec

chorągiewka

chrabąszcz

chorągiewka – tej chorągiewki, tę chorągiewkę, o tej chorągiewce, tych chorągiewek

choroba – tej choroby, tę chorobę, tych chorób

chory – tego chorego, ci chorzy, tych chorych

chrabąszcz – tego chrabąszcza, te chrabąszcze, tych chrabąszczy lub chrabąszczów

chrupka – tej chrupki, tę chrupkę, tych chrupek

chrypka – tę chrypkę, o tej chrypcie, tych chrypek

chrzest – tego chrztu, na tym chrzcie, te chrzty, tych chrztów

chuchać – chucham, chuchasz, chuchaj!

chudzielec – tego chudzielca, ci chudzielcy lub te chudzielce

chuligan – tego chuligana, ci chuligani, tych chuliganów

chusteczka – tej chusteczki, tę chusteczkę, w tej chusteczce, tych chusteczek

chwast – tego chwastu, o tym chwaście, tych chwastów

chwila – tej chwili, tę chwilę, tych chwil

chytry – chytrzejszy, chytrzy – chytrzejsi

ciężar – tego ciężaru, o tym ciężarze, tych ciężarów

ciężarówka – tej ciężarówki, tę ciężarówkę, w tej ciężarówce, tych ciężarówek

ciocia – tej cici, tę cicię, tych cioci

ciuch – tego ciucha, w tym ciuchu, tych ciuchów

cmentarz – tego cmentarza, na tym cmentarzu, tych cmentarzy lub cmentarzy

coca-cola lub **koka-kola** – tej coca-coli lub koka-koli, tę coca-colę lub koka-kolę

ch

w

chwast

chusteczka

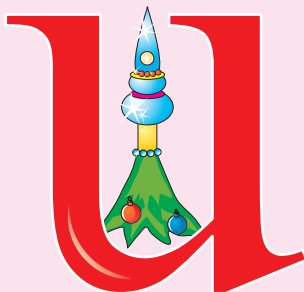
ciężarówka

ciuch

Ó

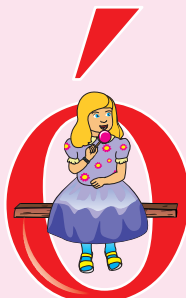
czwórka

czubek

cukierek

córka

co najmniej

co najwyżej

córka – tej córki, tę córkę, te córki, tych córek, z tymi córkami

cud – tego cudu, o tym cudzie, te cuda lub cudy, tych cudów

cudzyśłów – tego cudzyśłowu, w tym cudzyślowie, te cudzyśłowy, tych cudzyśłowów

cukier – tego cukru, o tym cukrze

cukierek – tego cukierka, o tym cukierku, te cukierki, tych cukierków

czubek – tego czubka, na tym czubku, te czubki, tych czubków

czuć się – czuję się, czujesz się, czuj się!

czwórka – tej czwórki, tę czwórkę, tych czwórek

A

B

C

ćma – tej ćmy, o tej ćmie, tych ciem

ćmić – ćmię, ćmisz, ćmijcie!

ćwiartka – tej ćwiartki, o tej ćwiartce, tych ćwiartek

ćwiczenie – tego ćwiczenia, o tym ćwiczeniu, tych ćwiczeń

ćwiczyć – ćwiczę, ćwiczysz, ćwiczą, ćwiczcie!

ćwierć – tą ćwiercią, o tej ćwierci, tych ćwierci

ćwierćfinał – tego ćwierćfinału, o tym ćwierćfinale, tych ćwierćfinałów

ćwierćnuta – tę ćwierćnutę, o tej ćwierćnucie, tych ćwierćnut

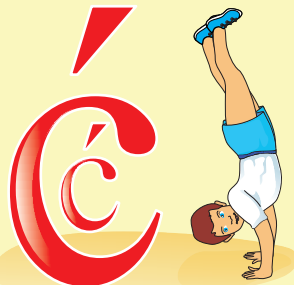
ćwierkać – ćwierkam, ćwierkasz, ćwierka, ćwierkaj!

ćwierkać

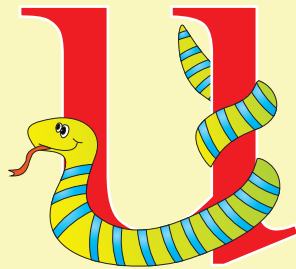
ćma

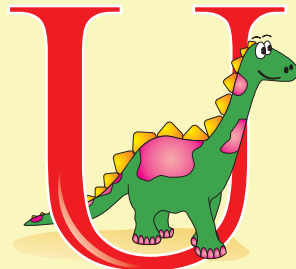
ćwiczyć

dach

długi

dinozaur

Pisz **ch**, gdy
wymienia
się na **sz**,
np. **dach** -
daszek.

dach – tego dachu, te dachy,
tych dachów

dachówka – tej dachówki, tę
dachówkę, tych dachówek

darzyć – darzę, darzysz, darz-
cie!

dąsać się – dąsam się, dąsas
się, dąsajcie się!

dentysta – tego dentysty, tego
dentystę, o tym dentyście, tych
dentystów

dętka – tej dętki, tę dętkę, tych
dętek

dinozaur – tego dinozaura,
z tym dinozaurem, tych dino-
zaurów

dług – tego długu, te długi,
tych długów

długi – dłuższy – najdłuższy,
dłudzy – dłużsi – najdłużsi

A

B

C

Ć

D

długopis – tego długopisu, te długopisy, tych długopisów

dmuchać – dmucham, dmuchasz, dmuchaj!

dmuchawiec – tego dmuchawca, te dmuchawce, tych dmuchawców

dmuchnąć – dmuchnę, dmuchną, dmuchnij!, dmuchnęli

dobrze – lepiej – najlepiej

dochód – tego dochodu, te dochody, tych dochodów

dojeżdżać – dojeżdżam, dojeżdżasz, dojeżdżajcie!

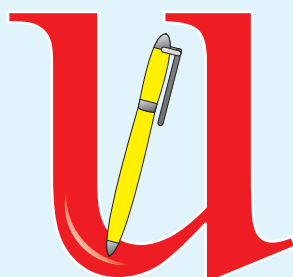
dojrzały – dojrzałszy, dojrzała – dojrzałsi

dokument – tego dokumentu, te dokumenty, tych dokumentów

dołączać – dołączam, dołączasz, dołączajcie!

dopóki

dopóty

długopis

dmuchawiec

dojrzała

dokument